

sagt: nu seer man, at det var ikke den ærede Rigsdagsmands Mening eller Hensigt at ville være for Fællesstaten, nu seer man, at han har sluttet Venstab og Overenskomst med dem, som ere imod Fællesstaten. At jeg ikke har leveret det til andre Blade — det ærede Medlem nævnte et Par andre — har i andre Retninger samme Grunde. Jeg har valgt at sende det dertil, hvor Upartiskheden hver Dag proclamerer sig; men jeg har faaet det tilbage igjen; — dette nævnte jeg som et Bevis paa, hvor vanskeligt det er at komme til at føre Forsvar for vor Ansæelse, og hvor stor Magt der kan anvendes derimod. Det ærede Medlem fra Ribe Amt (H. Hage) gjorde to Arter Beskyldninger imod mig. Den ene gif ud paa, hvis jeg forstod ham ret, at jeg idelig vekslede mit politiske Standpunkt, og den anden gif ud paa nogle specielle Punkter, som han oplæste. Hvad det Første angaaer, da er det jo overmaade vanskeligt faaledes at staae og fortælle sin egen Historie, men Ingen, eller idetmindste Faa, ville vide bedre end den ærede Rigsdagsmand, at jeg fra lang Tid tilbage, før 1848, er gaaet løs paa at fremme Samfundsudviklingen og har tilraadet, navnlig stadigt tilraadet det menige Folk, som jeg kom i Berørelse med, at søge denne Udvikling ved at henvende sig til den da bestaaende Statsmagt, som i det Hele til enhver Tid at respectere og opretholde Statsmagten. De søgte forgæves Stænderne; der opstod Urolighed derover; de vidste ikke mere, hvad Vel de skulde gaae, de ansaae sig for Fortvivlede, og jeg gav dem dengang det Raad: Vend Eder til den Magt, som maa være Eders Fortrosthing, det er Kongen; Stænderne ere kun raadgivende; saalænge Stænderne ere raadgivende, saa vender Eder til ham og indlader Eder ikke paa Bestræbelser, sigtende til Regjering

ring's forandringer, men holder Eder til at begjære Samfund's forandringer; kan den nuværende Regjeringsform ikke fyldestgjøre de Fordringer, som ere nødvendige paa dette Gebeet, vil den søge Midler til at skaffe sig den Styrke, den behøver, og, kan den sætte dem igjennem, behøve vi ingen Forandring i Regjeringsformen. Det var med saadanne Bestragninger, at jeg i flere Aar før 1848 stod i Forbindelse med denne Samfundsklasse. Og hvilke vare Formaalene? Det første Formaal, jeg gif løs paa, var, at man skulde sørge for, at den Lovgivning, der skilte Landets Befolkning i to Dele — dem, der skulde yde, og dem, der ikke skulde yde Børnepligten —, opførte; saalænge den bestod, stod den ene Deel af Befolkningen, Bøndealmuen, i et Slags Tyndeforhold til den anden; De ville Alle huffe, at Soldaten og Soldaterstanden blev dengang behandlet som ringe og underordnet; og jeg vil spørge den ærede Rigsdagsmand, om han nogenstinde har mærket, at jeg har opgivet det Allermindste af dette Formaal. Jeg har dernæst, da jeg faae, at den raadgivende Forsamling skulde gaae over til at blive en lovgivende, raadet de samme Mænd til ei at tage Deel i denne Bestræbelse; thi dersom J, sagde jeg, gaae ind under en lovgivende Forsamling, ordnet paa den Maade, som den dengang skulde ordnes, saa er Eders hele Stilling gjort langt flettere end nogenstinde; nu er Diebliffet kommet, da J maae bestræbe Eder for at faae Eders billige og retlige Andeel i den lovgivende Magt, og jeg har dengang gjort, som ved alle det Slags Forhold, jeg er ikke blevet staaende ved at sige til Nogle: „Gjør det, gjør det“, eller til Andre: „Vær imod det, vær imod det“, men jeg har søgt at løse Opgaven offentlig og forelagt den for Offentligheden.